

บทสรุปโครงการวิจัย

1. ชื่อเรื่อง

ผลของการใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่ภาคกลางตะวันตก :

กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิคมธรรมวารารามองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม

2. รายชื่อนักวิจัย

2.1 หัวหน้าโครงการวิจัย

อาจารย์วิลาสินี ทองแถบ

นักวิจัยในมหาวิทยาลัย

2.2 ผู้ร่วมวิจัย

อาจารย์พัฒนฉัตร ปาคุด

นักวิจัยในมหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ไชยะธน

นักวิจัยในมหาวิทยาลัย

3. ความเป็นมา

ปัจจุบันวินัยมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคมอย่างมากและมีความจำเป็นยิ่งขึ้นในสังคมอนาคตที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (อุมาพร ตรีรงค์สมบัติ. 2542: 3) พฤติกรรมวินัยจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กซึ่งได้แก่พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อเด็กในระยะยาว ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขเสียแต่เริ่มแรกโอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตนั้นสูงมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540: 8) วินัยในตนเองว่าเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบการเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การรอคอย การแก้ปัญหาของส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องโดยใช้หลักของเหตุผล และคำนึงถึงประโยชน์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ (กรมวิชาการ. 2537ก : 10) เป็นกระบวนการค่อยเป็นค่อยไปอาศัยการแนะนำอบรมสั่งสอนจากผู้อื่นตั้งแต่เยาว์วัยเด็กจะพัฒนาการบังคับตนเองให้ได้ โดยได้รับการแนะนำอย่างดีในวัยเด็กให้เด็กเข้าใจบทบาททางสังคมและจากการดูแบบและเลียนแบบอย่างที่เป็นที่ปฏิบัติกัน เด็กสามารถตระหนักถึงความจำเป็นในการทำตามสังคมด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างวินัยแก่เด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครองและเพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักถึงการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวด้วยกิจกรรม

ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้เพื่อสามารถนำชุดกิจกรรมงานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองไปจัดกิจกรรมกับบุตรหลานที่บ้านได้

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ชุดกิจกรรมงานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง

ตัวแปรตาม คือ วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1.ด้านความรับผิดชอบ 2.ด้านการช่วยเหลือแบ่งปัน 3. ด้านการทำงานให้สำเร็จ

6. ประเด็นหลักในการทบทวนวรรณกรรม/กรอบแนวคิดการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองการจัดการศึกษาปฐมวัย แบ่งกว้างๆ ได้ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกอธิบายถึงความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับการศึกษาของเด็ก เช่น ทฤษฎีชีวนิเวศ และทฤษฎีระบบครอบครัว กลุ่มที่สองได้อธิบายถึงระดับของการมีส่วนร่วมดังกล่าว เช่น ทฤษฎีต้นทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital theory) และกลุ่มที่สามอธิบายทั้งสองประเด็น เช่น ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของครอบครัวของฮูเวอร์ (Hoover, 2005) ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย (อรชา ตูลานันท์ และอรุณี หรดาล 2555: 12-21) ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มแรก ที่อธิบายถึงความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับการศึกษาของเด็ก มี 2 ทฤษฎี คือ

1.1) ทฤษฎีชีวนิเวศ (Bioecological theory) เป็นทฤษฎีที่ยูรี บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Urie Bronfenbrenner) นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวอเมริกันเชื้อสายรัสเซียเป็นผู้สร้างขึ้น โดยมีฐานคิดจากทฤษฎีจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt psychology) (Thomas, 2005)

บรอนเฟนเบรนเนอร์ศึกษาพัฒนาการมนุษย์

ซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์หรือบริบทที่มีลักษณะในเชิงซ้อนภายใต้เงื่อนไขของเวลา

คำว่า “พัฒนาการ” ตามความคิดเห็นของบรอนเฟนเบรนเนอร์นั้น

ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันอยู่ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการ

(Process) 2) บุคคล (Person) 3) บริบท (Context) และ 4) เวลา (Time) และให้ชื่อว่า โมเดลพีพีซีที (PPCT model)

1.2) ทฤษฎีระบบครอบครัว (Family systems theory)

ได้รับการพัฒนาจากนักทฤษฎีหลายคน นักทฤษฎีที่สำคัญ เช่น มินูชิน (Minuchin, 1994) และโบเวน

(Bowen, 1978) มีรากฐานมาจากทฤษฎีระบบทั่วไป (General system theory)

แม้ทฤษฎีนี้จะถูกใช้ในบริบทของการบำบัด

แต่ก็สามารถนำมาใช้ในบริบทของการศึกษาเพื่อช่วยให้นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเห็นถึงความสำคัญของครอบครัว และการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานกับครอบครัว

ทฤษฎีระบบครอบครัวมีกรอบความคิดหลักว่าครอบครัวประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความเชื่อมโยงกับสมาชิกแต่ละคน และมีอิทธิพลกับสมาชิกคนอื่นๆ ในลักษณะที่สามารถคาดเดาได้

ประสบการณ์จากครอบครัวจะส่งผลต่อความคาดหวังของบุคคลในการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก

ทฤษฎีนี้มุ่งสนใจพฤติกรรมของครอบครัวมากกว่าพฤติกรรมของบุคคล

โดยมองรูปแบบของการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว การแบ่งแยกและการเชื่อมโยงสัมพันธ์

ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี และความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งการปรับตัวต่อความเครียดต่างๆ

โดยรวม แทนที่จะมองเฉพาะปัจเจกบุคคล (Christian, 2006)

ครอบครัวมีโครงสร้าง (Family structure) ที่กำหนดบทบาท ความสัมพันธ์

และขอบเขตของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับวงจรชีวิตของครอบครัว (Family life cycle) เช่น ช่วงแรกในการใช้ชีวิตคู่

โครงสร้างของครอบครัวเดียวกันจะประกอบด้วยสามีและภรรยา ต่อมาเมื่อ

มีบุตรโครงสร้างก็รวมถึงโครงสร้างของพี่น้อง พ่อลูก และแม่ลูก เป็นต้น

โครงสร้างของครอบครัวนี้ส่งผลและได้รับอิทธิพลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว

(Family interaction) การปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะถูกกำหนดโดยกฎของครอบครัว

ซึ่งอาจเป็นกฎที่เห็นได้ชัดเจนหรือไม่ก็ได้ สิ่งที่มีความสำคัญยิ่งของระบบครอบครัว คือ

หน้าที่ของครอบครัว (Family function) ที่ถูกกำหนดโดยวงจรชีวิตของครอบครัว

และได้รับผลจากการปฏิสัมพันธ์ของครอบครัว

หน้าที่นี้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อตอบสนองความต้องการของครอบครัวในแต่ละช่วงชีวิต

2) กลุ่มที่สองนี้ได้อธิบายถึงระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีต้นทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital theory) ตามแนวคิดของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ

(Pierre Bourdieu, 1930-2002) ได้รับอิทธิพลจากนักคิดเสถียรทางสังคมวิทยา อย่าง คาร์ล มาร์กซ์

(Karl Mark, 1818-1883) แม็ก เวเบอร์ (Max Weber, 1864-1920) และเอมิล เดอร์ไคม์ (Emile

Durkheim, 1858-1917) ทฤษฎีต้นทุนวัฒนธรรมมองว่ากระแสสังคมที่ตั้งอยู่บนความรู้ ความคุ้นเคย

และรู้สึกกับสิ่งที่เกิดขึ้นและวิถีของวัฒนธรรมที่ครอบงำหรือมีอำนาจในสังคมนั้น เป็นเรื่องธรรมดา

ต้นทุนวัฒนธรรมรวมไปถึงภูมิหลังของครอบครัว สถานภาพทางสังคม

การลงทุนและความผูกพันกับการศึกษา และทรัพยากรอื่นๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จด้านวิชาการ บูร์ดิเยอ

แบ่งรูปแบบของต้นทุนทางวัฒนธรรมเป็นสามขั้น ได้แก่ ขั้นเป็นรูปร่าง (Embodied stage) ขั้นเป็นชิ้นเป็นอัน (Objectified stage) และขั้นเป็นสถาบัน (Institutionalized stage)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกับรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง

คลิกและคลิก (Click; & Click. N.d.)

ได้เสนอกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่จูงใจให้ผู้ปกครองเข้าร่วมไว้ 10 ลักษณะคือ

1. การประชุมปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมปกติที่ต้องมีอยู่แล้วทุกต้นปี

ครูและผู้ปกครองจะได้ใช้โอกาสนี้ในการนำเสนอข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเด็กและผู้ปกครองได้

2. การสังเกตในชั้นเรียน

การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาในชั้นเรียนและได้เห็นกิจกรรมการเรียนการสอนเห็นปฏิสัมพันธ์ของครูและเด็ก

การสังเกตนี้จะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนและสามารถที่จะร่วมมือกับครูในการที่แก้ปัญหาเด็ก

หรือพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นได้ในกรณีที่ผู้ปกครองเข้าสังเกตพร้อมกันหลายคนอาจจัดกลุ่มอภิปรายหลังการสังเกตเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. อภิปรายกลุ่ม บางครั้งอาจไม่มีการสังเกต แต่เราสามารถจัดกลุ่ม อภิปรายให้แก่ผู้ปกครองได้

ประโยชน์ที่เกิดคือ ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้เห็นความแตกต่างของเด็ก

การแก้ปัญหาของผู้ปกครองที่เหมือนและแตกต่างกันซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจตนและเด็กมากขึ้น

4. การบรรยายหรือ อภิปรายวิชาการ กิจกรรมนี้อาจไม่จูงใจผู้ปกครองนัก

ดังนั้นผู้จัดต้องวางแผนเป็นอย่างดี เลือกเรื่องที่น่าสนใจ วิทยากรที่เชี่ยวชาญและเข้าใจในการให้ความรู้

ข้อควรระวังคือ การให้ความรู้นั้นต้องไม่ทำให้ผู้ปกครองกังวล ควรเน้นการส่งเสริม

5. ภาพยนตร์ สไลด์ และเทป สามารถนำมาใช้ได้โดยเฉพาะในการร่วมอภิปราย

6. ประชุมปฏิบัติการ ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติการทั้งที่เป็นของเด็ก ครู และ

ผู้ปกครองในการที่จะเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างสรรค์งานร่วมกัน เช่น การสร้างสื่อการเรียนใช้ที่บ้าน

เป็นต้น

7.

การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนผู้ปกครองบางคนมีความสามารถมีทักษะเฉพาะทางและมีเวลาให้กับโรงเรียน

ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น เข้ามาสอนดนตรี ศิลปะ

หรืออื่นๆ การมีส่วนร่วมนี้ทำให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เด็กไปในตัว

8. การใช้เครื่องมือสื่อสาร การศึกษาสำหรับผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องเกิดเฉพาะที่โรงเรียน

โทรศัพท์อาจเป็นสื่อการศึกษาที่ดีและส่งถึงบ้านได้

9. การประชุมปรึกษา

เหมาะสำหรับการสนทนาปัญหาเด็กระหว่างครูกับผู้ปกครองหรือผู้ปกครองกับผู้บริหารที่จะได้ร่วมกันวิ

คราะห์และหาแนวทางกับการที่จะช่วยเหลือเด็ก

โดยครูจะชี้แนะและร่วมเลือกวิธีการแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างเด็ก

10. การบริการสนเทศ

ผู้ปกครองบางคนอาจชอบอ่านหนังสือเป็นการเพิ่มพูนความรู้มากกว่าวิธีการอื่นๆ

โรงเรียนอาจจัดทำห้องสมุดและเอกสารความรู้เผยแพร่แก่ผู้ปกครอง

บางครั้งการจัดทำป้ายนิทรรศการให้ผู้ปกครองดูและอ่านก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ

สิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ผู้ปกครองอย่างหนึ่งที่สามารถจัดทำขึ้นได้

การจัดเอกสารย่อย แผ่นพับ

หนังสือเล่มเล็กที่บรรจุข้อความที่ผู้ปกครองสามารถหยิบอ่านได้ในขณะรอรับเด็ก

อีกส่วนหนึ่งใช้ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ต้องการความสะดวกในการได้ข้อมูลความรู้ที่บ้าน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยใจตนเองของเด็กปฐมวัย

ความหมายของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ฉันทนา ศรีภักดี (2555 : 4) ให้ความหมายของความมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง

การกระทำที่เด็กแสดงออกอย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมจากเงื่อนไข กติกา

ข้อตกลงร่วมกันด้วยความเต็มใจ โดยไม่มีใครบังคับ การกระทำด้วยความพึงพอใจของตนเองได้แก่

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง

การแสดงออกด้วยการกระทำที่มีความตั้งใจในการเล่นและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ

ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาการเล่น รู้จักช่วยเหลือตนเองในการเล่นร่วมกับผู้อื่น

และช่วยเก็บอุปกรณ์การเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ

2. การควบคุมตนเอง หมายถึง

การแสดงออกด้วยการกระทำที่เหมาะสมกับเวลาเหมาะสมกับเหตุการณ์และปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม

เล่นหรือทำกิจกรรมตามลำดับ ก่อน-หลัง ไม่ทะเลาะหรือขัดแย้งกัน ไม่แย่งสิ่งของผู้อื่น

ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เล่นและทำกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด

3. การยอมรับผู้อื่น หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำที่ยอมรับความช่วยเหลือ

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของเพื่อน

4. การตรงต่อเวลา หมายถึง

พฤติกรรมแสดงออกในการร่วมกิจกรรมการเล่นตรงตามกฎเกณฑ์เวลาที่กำหนด

เล่นตามขั้นตอนในเวลาที่กำหนด เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลา หยุดเล่นทันที

และไม่ต่อรองขอยืดเวลาในการเล่นต่อ

ความสำคัญของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่มีกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยใช้หลักการของเหตุผล โดยไม่ต้องให้ผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม

เพ็ญศรี แสนภา (2552 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความมีวินัยในตนเองว่า การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสังคมจะอยู่ได้ความสงบสุข เมื่อคนรู้จักเคารพกฎกติกา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้

ฉันทนา ศรีภักดี (2555 : 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความมีวินัยในตนเองว่า การมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญเป็นปัจจัยในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ช่วยทำให้สังคมมีความสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อย คนที่มีพฤติกรรมที่ติงามประพฤติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของส่วนรวม และปฏิบัติให้เกิดความเคยชินในการอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศ

มาลินี ป้อมเขตร (2559 : 91) ความมีวินัยในตนเอง เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กและยังเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปันการรอคอย การแก้ปัญหาของส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องได้ มีการรักษาระเบียบวินัยรู้จักกาลเทศะ เป็นที่ยอมรับของสังคม

ตัวแปรต้น

ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง ประกอบด้วย

- ใบความรู้
- เป้าหมาย
- กิจกรรม
- เคล็ดลับน่ารู้

ตัวแปรตาม

วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่

- ด้านความรับผิดชอบ
- ด้านการช่วยเหลือแบ่งปัน
- ด้านการทำงานให้สำเร็จ

7. วิธีดำเนินการ

แบบการวิจัยเป็นการวิจัยการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวรารามองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม โดยนำชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการดำเนินการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย การดำเนินงานมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของเป้าหมายของการดำเนินการ เพื่อศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริงของสถานการณ์ที่ศึกษา โดยการสำรวจทุนและศักยภาพ รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนในการตระหนักถึงปัญหา ร่วมสังเคราะห์สภาพปัญหาและความมองของพื้นที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว

ระยะที่ 2 สร้างชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองนำไปจัดกิจกรรมกับบุตรหลาน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองให้แก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย (workshop) ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว

ระยะที่ 4 กำกับติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Focus Group) จากผลการใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1. แบบทดสอบวัดวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย 2. แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย 3. แบบบันทึกความพึงพอใจของเด็กและผู้ปกครองในการทำกิจกรรมชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล/แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก, ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 2-3 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ปฏิบัติกิจกรรมวันจันทร์ - วันศุกร์ รวม 40 ครั้ง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือและประสานงานกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม

2. ประชุมเพื่อชี้แจงความเป็นมาของโครงการและวิธีดำเนินการ

3. ผู้วิจัยทำการศึกษาทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.

ผู้วิจัยขอประสานความร่วมมือครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองในการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนดำเนินการทดลอง

5. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ให้แก่ผู้ปกครองที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิคมธรรมวาราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว ครั้งที่ 1

6. การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิคมธรรมวาราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว ครั้งที่ 2

7.

ติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเก็บรวบรวมข้อมูลในการนำใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ในทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์

8. ผู้วิจัยทำการศึกษาทดสอบ (Protest) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9.

ผู้วิจัยขอประสานความร่วมมือครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองในการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังดำเนินการทดลอง

10. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยหาค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการนำใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้สถิติ Nonparametric Test ของ Wilcoxon Singed-Rank Test

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบทดสอบวัดวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีผู้ทดสอบ คือ ผู้วิจัยทดสอบด้วยตนเองโดยทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยได้ค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 2) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้ค่าเชื่อมั่นเท่ากับ

โดยวิธีการหาค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป 3)
ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินก่อนและหลังอบรม
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน
พิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด
เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความเหมาะสม
โดยวิธีการหาค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป 4) ตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยวิธีการหาค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป
และหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือได้ 79.56/79.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
พบว่าเนื้อหา มีความสอดคล้องกันและมีความเหมาะสมในการให้ผู้ปกครองนำไปจัดกิจกรรมกับเด็กปฐม
วัย

8. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยสรุปที่สอดคล้องคล้อยกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ จำแนกเป็น
2 ส่วน ได้แก่

1.

ได้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าประสิทธิภาพ
79.56/79.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. เด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิคมธรรมวาราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว
จังหวัดวันคืนนครปฐม
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองมีระดับคะแนนความมีวินัยในตนเอง
ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติหาความสัมพันธ์ของ (Wilcoxon
Signed-Rank Test)

ผลการวิจัยพบว่า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเอง
คะแนนเฉลี่ยโดยรวมก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของ
เด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่ภาคกลางตะวันตก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิคมธรรมวาราราม
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
โดยค่าคะแนนเฉลี่ยหลังใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง (ค่าเฉลี่ย 11.93
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.71) สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง (ค่าเฉลี่ย 5.87
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.36)

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเอง พบว่าเด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 1.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเอง พบว่าเด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ด้านการช่วยเหลือแบ่งปัน ค่าเฉลี่ยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 1.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเอง พบว่าเด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ด้านการทำงานให้สำเร็จ ค่าเฉลี่ยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.29) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการสังเกตการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยตนเองของเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่ภาคกลางตะวันตก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิคมธรรมวาราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม

ระยะเวลาทดลอง	n	M	SD	Z	p
หลังการใช้ชุดกิจกรรมฯ	15	2.72	0.22	3.42*	.00
ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมฯ	15	0.71	0.33		

*p < .01

จ ก ต ร ง
พบว่าผลการสังเกตคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยตนเองของเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่ภาคกลางตะวันตก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิคมธรรมวาราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยหลังใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองฯ สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง

กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและบทเรียนจากการดำเนินงาน ที่สำคัญ ได้แก่

1. ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม มีความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและมีแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยมากขึ้น

2. กระบวนการในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคคลต่างๆ ในชุมชน ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ครูปฐมวัย นักวิชาการศึกษา และผู้นำชุมชน

ข้อค้นพบในส่วนของปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จ ที่สำคัญ คือ

นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัด ครูผู้ดูแลเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว จังหวัดนครปฐม ให้ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน เอื้อสถานที่ในการจัดอบรมเสริมความรู้ให้แก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย อีกทั้งผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

9. อภิปราย

แผนการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research)

ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่ภาคกลางตะวันตก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดนิมิตธรรมวราราม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 2-3 ปี

ที่กำลังศึกษาอยู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ผลการวิจัยพบว่า

เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน

คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการช่วยเหลือแบ่งปัน และด้านการทำงานให้สำเร็จ

เฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยในคั้งนี้

แสดงให้เห็นว่า

ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองสามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง เชื่อมโยงทักษะต่างๆ ที่สอดคล้องกับกิจวัตรประจำวัน และพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงโดยมีผู้ปกครองเป็นแบบอย่างและคอยให้คำแนะนำ สอดคล้องกับวิชา นาควัชร (2544 : 86) กล่าวว่า วินัยในตนเอง เป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปและจะต้องอาศัยการแนะนำจากผู้อื่นตั้งแต่ยังเยาว์วัย เด็กจะบังคับการพัฒนาตนเองได้ โดยได้รับการแนะนำอย่างดีในวัยเด็กให้เด็กเข้าใจถึงบทบาททางสังคมและจากการดูแบบและเลียนแบบ อย่างที่ปฏิบัติกัน เด็กสามารถตระหนักถึงความจำเป็นในการทำตามสังคม เด็กจะได้รับความรู้มีใช้ผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ได้รับจากเพื่อนของเขาด้วยประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงปฐมวัย มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างฐานความพร้อมในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาตลอดจนบุคลิกภาพต่างๆ ต้องมีการอบรมสั่งสอนต่อเนืองอย่างเหมาะสม

10. ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1

ผู้ปกครองควรศึกษาและทำความเข้าใจคู่มือและชุดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครองอย่างละเอียด และชัดเจน

1.2 ในการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง สามารถยืดหยุ่นวัน เวลา ได้ ตาม ความ เหมาะ สม กับ เหตุ การ ณ์ และ กิ จ ก ร ร ม เนื่องจากแต่ละครอบครัวมีภารกิจและบริบทแตกต่างกัน มีเวลาว่างไม่ตรงกันในการร่วมทำกิจกรรม

2) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.1 สร้างภาคีเครือข่ายและจัดตั้งกลไกขับเคลื่อน

โดยนายกองค้การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล และครูปฐมวัยที่สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครอง ร่วมกันวางแผนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการเพิ่มสมรรถนะเด็กปฐมวัย

2.2 ควรจัดอบรมครูระดับการปฐมวัย ผู้ปกครองและผู้แทนชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในการเพิ่มสมรรถนะเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

2.3 ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

และมีไหลเวียนข้อมูลข่าวสารในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.1

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

3.3

ควรควรมีการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ลี้กองค้การบริหารส่วนตำบลอื่น เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง